

FSSM

Flessenscheepjes Journaal

In dit nummer:

- Oude huurovereenkomst
- Bijzondere openers van thematentoonstelling
- Thema expositie "Wat ging er mis"
- Hoog bezoek
- Eigen vlag
- Boek
- Nieuwe Vrijwilligers
- Nieuwe Website
- Ansichtkaarten
- Bezoekers reacties

Juni 2023

Uitgave van het
Flessenscheepjesmuseum

VAN DE VOORZITTER

Oude huurovereenkomst

Er loopt al een hele tijd - sinds het einde van de Coronamaatregelen - de discussie met de gemeente over de hoogte van de huur. Ik ben van mening, dat de huur al enige tijd te hoog is, omdat de investering, die de gemeente in 1991/1992 heeft gedaan om het Spuihuisje geschikt te maken om als museum te dienen, zou zijn terugbetaald. De gemeente kon daar niets meer over vinden, omdat vermoedelijk alle stukken in het Centrale Archief terecht zijn gekomen. Ik heb natuurlijk alles vanaf het allereerste begin bewaard!

Zo vond ik mijn archief een huurovereenkomst uit 2004. Deze verving de huurovereenkomst uit 1992, omdat toen het renteniveau zo sterk was gedaald, dat de huur niet meer redelijk was. De vernieuwde overeenkomst geeft veel duidelijkheid. Hieruit blijkt overduidelijk, dat de door de gemeente gedane investering om het Spuihuisje te verbouwen tot museum, allang met rente is terugbetaald. Je zou kunnen zeggen, dat het museum intussen eigenaar is geworden van die verbouwing, een interessante gedachte. In 1992 omvatte de verbouwing niet de zolderverdieping. De zolder is toen door de stichting betaald. Ik ben benieuwd hoe en wanneer de discussie wordt voortgezet en hoe die gaat eindigen...!

Bijzondere openers van thematentoonstellingen

In het niet te verre verleden werd een thematentoonstelling geopend met een officiële opening. Dat gaf veel publiciteit, maar kostte ook wat centjes vanwege de hapjes, drankjes, een cadeau voor de 'opener' enz. Deze kosten kunnen helaas niet meer gemaakt worden, gezien de verminderde openstelling door een tekort aan vrijwilligers en daardoor verminderde opbrengsten.

Enige jaren geleden hadden wij bijv. burgemeester Krajenbrink. Hij was buitengewoon trots op het museum; ook burgemeester De Vreeze deed een keer een opening. Met hem hebben wij destijds de nodige discussie gehad over de hoogte van de huur; De ambassadeur van Denemarken, toen een thema werd gewijd aan de Deense flessen-

scheepjesbouwer Flaske Peter, die in Denemarken zijn eigen museum heeft met uitsluitend eigen werken. De ambassadeur werd toen door wethouder Janny Sandstra uitgenodigd voor een chique lunch in Die Drie Haringhe; Klaas Wiltling, destijds de woordvoerder van de politie van Amsterdam, die op geheel eigen wijze zijn speech hield; ook acteur/kunstenaar Peter Faber, deed een keer een opening. Hij kwam toen veel in Enkhuizen; Hans de Haan, niet te vergeten, een groot liefhebber van flessenscheepjes en grote vriend van het museum; wethouder van Cultuur Van Pijkeren; een vertegenwoordiger van de Japanse ambassade. In 2000 werd de tentoonstelling geopend door de secretaris van Sail 2000 Amsterdam; In 2008 door twee dochters van Ferdinand van Altena, samen met Frans Wesseling de oudste vrijwilliger in het museum.

Kortom een bonte verzameling van bijzondere 'openers'.

Jan Hetteling,
voorzitter.

THEMA EXPOSITIE 'WAT GING ER MIS'

Vanaf 1 april kunnen bezoekers in het museum terecht voor onze nieuwe expositie. Om hier zoveel mogelijk bekendheid aan te geven, hebben we onderstaand persbericht verstuurd aan diverse weekbladen en de krant. We merken dat het artikel door veel mensen gelezen is en dat ze flink nieuwsgierig zijn gemaakt. Over alle getoonde flessenscheepjes kunnen de medewerkers leuke of interessante verhalen te vertellen.

Persbericht:

In het Flessenscheepjesmuseum in Enkhuizen is vanaf 1 april de expositie "Wat ging er mis" te zien. Het is het verhaal over flessenscheepjesbouwers die echte doorzetters blijken te zijn en flessenscheepen met bijzondere verhalen.

Het maken van een flessenscheepje op zich is al een hele uitdaging. Als het dan ook nog eens mis gaat en je weet het desondanks tot een goed einde te brengen, heb je wel een prestatie geleverd. Dat laat de ervaren bouwer Henny Fransen zien. Hij maakte ook de klassieke fout van een bouwer, je vergissen in de maat, zodat de masten niet over-eind kunnen. Het toppunt van wat er mis kan gaan, was wel de brand die uitbrak in een fles die hij bijna af had. Het schip was hierdoor onherstelbaar beschadigd, zodat hij helemaal opnieuw is begonnen. Natuurlijk gaat ook de fles of de inhoud weleens kapot, maar weggooien blijkt de laatste optie. Het schip wordt als het even kan, gewoon opnieuw geflest! Een mooi voorbeeld hiervan is het urinaal met schip en zee, dat helemaal in stukken in de fles lag, maar weer keurig gerestaureerd werd. Knap stukje vakmanschap! Ook zijn er flessenscheepjes met een bijzonder verhaal. Zoals de zeesleper die op weg naar een schip in nood, zelf gered moest worden en het Muidens spookschip..... Of het V.O.C. schip dat klaar was om geflest te worden, toen de bouwer overleed.....

Nieuwsgierig geworden? De expositie is te zien vanaf 1 april in het Flessenscheepjesmuseum in Enkhuizen. Voor openingstijden zie website.

www.flessenscheepjesmuseum.nl

HOOG BEZOEK

De burgemeester, 2 wethouders en 2 beleidsmedewerkers kwamen 16 februari op bezoek in het museum. Het was niet alleen bedoeld als kennismaking met het museum, maar de burgemeester kwam ook aan onze gewaardeerde medewerkster Lucy Takken de

vrijwilligersspeld uit te reiken. Vorig jaar vierde zij n.l. haar 25-jarig

jubileum. Dit was een verrassing voor haar, alhoewel..... Voorzitter Jan H. had haar gevraagd om de rondleiding voor de burgemeester en zijn gevolg te doen en toen zij ook nog in

de krant had gelezen, dat tijdens de Nieuwjaarsreceptie van de Gemeente de vrijwilligersspelden uitgereikt waren, maar dat nog één iemand hem later zou krijgen, begon zij wel een vermoeden te krijgen. Samen met enkele collega's heeft zij de bezoekers verteld over de kunst van het maken van flessenscheppen en het bijzondere huisje waarin het museum gevestigd is, wat tenslotte eigendom is van de gemeente.

EIGEN VLAG

Wegens het gebrek aan vrijwilligers is het museum minder open dan voorheen. Daardoor komen er ook minder bezoekers en hebben we minder inkomsten..... Een vicieuze cirkel dus. Om dit te compenseren, zouden we meer bezoekers moeten trekken als we open zijn. Vorig jaar heb ik een nieuwe flyer ontworpen die goed ontvangen is en beter de aandacht van potentiële bezoekers trekt. Ook viel het mij op dat wij regelmatig mensen binnen krijgen die niet door hadden dat we een museum zijn. Bijna elke winkel of instelling heeft tegenwoordig een eigen vlag, dat leek mij ook wel iets voor ons museum. Maar ja, dat kost geld. Zo af en toe liet ik het idee eens vallen als het weer eens over het museum ging. Zo ook afge-

lopen winter toen mijn broer uit Canada op bezoek was. Hij trok zijn portemonnee, vroeg wat dat moest kosten en legde het bedrag op tafel. Ik was perplex en natuurlijk super blij. Vervolgens moest ik een ontwerp maken. Ik bekeek een heleboel vlaggen, zag dat er meestal alleen de naam en een logo op staat. Oké, daarmee aan de slag gegaan en hier is het resultaat. Onlangs sprak de overbuurman van het museum mij aan en vertelde dat hij de vlag niet mooi vond. Ik vroeg hem waarom niet. Hij vond hem

te opvallend..... waarop ik zei, dat hij dan precies aan het doel beantwoorde. Tja, over smaak valt niet te twisten, oordeelt u zelf maar.
Marianne

BOEK

Enkele maanden geleden kregen we een verzoek van uitgeverij De Harmonie om foto's aan te leveren voor het boek "Op onware grootte", dat in mei zou verschijnen. Hierin wordt ook een hoofdstuk gewijd aan ons museum, "Duizend flessenscheepjes. Het museum in Enkhuizen". Natuurlijk hebben wij daar enkele foto's voor beschikbaar gesteld. Eind mei is het boek uitgebracht en het hoofdstuk over het Flessenscheepjesmuseum met de foto's ziet er prachtig uit en is een

mooie reclame voor ons. De schrijver, Nicolaas Matsier, beschrijft eerst op zijn eigen manier over hoe er over het bouwen van flessenscheepjes gedacht wordt en verwondert zich daarna over de bijzondere flessen in het unieke kleine Spuihuisje. Het boek is een rijk geïllustreerde verzameling van grotere en kleinere verhalen, waarin Nicolaas Matsier zijn fascinatie voor verkleiningen – soms een vergroting – de vrije loop laat. Het zijn interessante en onderhoudende stukken, over maquettes, miniaturen en modellen, variërend van Madurodam en KLM-huisjes tot het planetarium van Eise Eisinga, het poppenhuis van Petronella Oortman en plaatsen delict.

Nicolaas Matsier geniet bekendheid als vertaler van onder meer Lewis Carroll en Stefan Themerson, als schrijver van doorwrochte journalistieke stukken, als essayist en als romancier. Voor zijn werk ontving hij de Bordewijkprijs en de E. du Perronprijs.

NIEUWE VRIJWILLIGERS

In de afgelopen periode is ons team met 2 nieuwe vrijwilligers uitgebreid. Gelukkig, want door verloop en ziekte is het team wel heel klein geworden. Onze nieuwe thema expositie leverde veel aandacht op in de diverse weekbladen en onze noodkreet op Facebook is zelfs opgepikt door het Noordhollands Dagblad, die in een groot artikel aandacht aan ons museum besteedde. Maar ondanks al die aandacht, leverde het geen nieuwe vrijwilligers op.

Flessenscheepjesmuseum

HET WATER STAAT ONS AAN DE LIPPEN.....

Wij hebben dringend nieuwe VRIJWILLIGERS nodig, anders komt het voortbestaan van ons unieke museum in gevaar!!!

Het is leuk en afwisselend werk en geeft veel voldoening, tijden in overleg. Kom het eens proberen.

Email: fsmenk@gmail.com
Tel. 06-28732606

NIEUWE WEBSITE

Onze website was aan vernieuwing toe en moest een eigentijdser uitstraling krijgen. Daar hebben we zelf de kennis niet voor in huis en een professional inhuren kan bruin niet trekken. Verrast en heel blij waren we toen de VVV ons aanbood dat hun designer, Bart Vriend van o.a. visitenkhuizen.nl, dat voor ons wilde doen. Hij is daar enkele weken mee bezig geweest en heeft een prachtige, goed lopende en overzichtelijke website voor het museum gebouwd. Op 21 juni is de nieuwe website de lucht in gegaan. Je kan zelf een kijkje nemen op www.flessenscheepjesmuseum.nl

ANSICHTKAARTEN

Toen het museum in 1992 van start ging, heeft een donateur een grote hoeveelheid ansichtkaarten met daarop flessenscheepjes, laten drukken. Die waren bedoeld voor de verkoop. Ze worden echter nauwelijks verkocht en daarom laten we kinderen tegenwoordig na hun bezoek een kaart uitzoeken. Daar zijn ze meestal heel blij mee. Laatst kwam een medewerker van de VVV bij ons binnen. Zij zag die kaarten hangen en raadde ons aan om wat modernere kaarten te laten maken en te verkopen. Dat zou dan weer een leuke aanvulling zijn bij onze andere verkoopitems. We zijn er nog druk mee bezig en hopen ze in het volgende journal te kunnen laten zien

DE VRIJHEID VAN KAPITEIN ROB

De Vrijheid maakt deel uit van de expositie “Wat ging er mis”

Het model van *De Vrijheid* is gebouwd op basis van een bouwtekening van een zeiljacht, type *Colin Archer*. Spanten en kielbalk werden gemaakt van 1mm. triplex. De spanten werden uitgezaagd en op de juiste plaats op de kielbalk gelijmd, waarna het dek kon worden aangebracht. Vervolgens werd de ruimte tussen de spanten opgevuld met een vulmiddel. Dit was een tijdrovend karweitje omdat het vulmiddel slechts in kleine hoeveelheden kon worden aangebracht en tussentijds moest drogen. Toen alle ruimten tussen de spanten waren opgevuld en uitgehard, kon het glad schuren beginnen. Hier en daar moesten nog wat plekjes aangevuld worden maar tenslotte was de romp glad geschuurd en had het de vorm van een Colin

Archer. De mast en ander rondhout werd van een beuken stokje gemaakt. De zeilen werden van papier vervaardigd. Voor de zee gebruikte ik giethars dat in verschillende laagjes in de fles werd gegoten. In het laatste laagje werd het rompje geplaatst. Om te voorkomen dat het rompje scheef zou zak-

ken hing dit aan twee draadjes in de fles, zodat het zo gesteld kon worden dat het op de juiste manier in het “water” lag. Nadat de giethars geheel was uitgehard kon met het aanbrenge van de tuigage worden begonnen. Het haardunne vliegenbindgaren zorgde voor de nodige hoofdbrekens omdat dit zeer kwetsbaar is. Natuurlijk ging er het een en ander mis (zoals gewoonlijk) maar tenslotte zat *De Vrijheid* in de fles, helaas niet geheel naar wens. De dunne draadjes raakten los of braken nadat ze waren vastgelijmd. Het vervangen deed het scheepje geen goed en zorgde voor de nodige beschadigingen. Dat mijn scheepjes slechts zelden perfect zijn ben ik inmiddels wel gewend. Ik leerde er mee leven.

Henny Fransen (bouwer)

Het schip *Almare* stond model voor het zeilschip *De Vrijheid* uit de bekende stripserie over de avonturen van Kapitein Rob. De tekenaar en schrijver van de strip Pieter Kuhn heeft tijdens de oorlogsjaren op de *Almare* ondergedoken gezeten in de Loosdrechtse Plassen en zo de inspiratie opgedaan voor de avonturen van Kapitein Rob.

Nadat het schip *Almare* is veranderd van eigenaar is het hernoemd in *De Vrijheid* en bestaat echt. De thuishaven is Huizen.

BEZOEKERSREACTIES

Pescans! Zee in de viske!

HEEL BYZONDER
WAT EEN Fijn
Museum

hulde aan de vrijwilligers!

Jan & Jos 5/2/2023

leuk en leerzaam museum!

Aaron

03-06-2023

Bedankt Het was echt prachtig
Heel
meer
museum
Stene, Lydia & Laarsen.

13-03-'23 Super beïndruïvend! Danke ~!
Anita

18-3-'23.

Introuwekend.
Waar iets "kleins" groots kan zijn.
Zowel de collectie flesschepen als de
"schuif".

Jorie Bacy

COLOFON

Voorzitter stichting FSM:
Redactie FSMjournal:
Telefoon museum:
E-mail:
Adres:

Jan Hetteling tel. 06-51721499
Marianne van Haandel
0228-318583
info@flesschepjesmuseum.nl
Zuiderpui 1
1601 GH Enkhuizen

